

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

на специалност **ТЕОЛОГИЯ**

Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление: 2.4. Религия и теология

Образователно-квалификационна степен: бакалавър

Професионална квалификация: богослов

Квалификационната характеристика на завършилите специалност *Теология* с образователно-квалификационна степен *бакалавър*, придобили висше образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени "бакалавър", "магистър" и "специалист", Наредбите за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалности, Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“, Наредба № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, Национална квалификационна рамка на Република България, Национална класификация на професиите и длъжностите, Постановление № 125 от 24.06.2002 г. за утвърждаване Класификатор на областите на висше образование и професионалните направления.

I. ЦЕЛИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Основна цел

Специалността *Теология* подготвя обучаваните в бакалавърската степен за тяхната бъдеща реализация в лоното на Българската православна църква като свещенослужители,

Квалификационна характеристика на специалност Теология, ОКС-бакалавър	на	Издание 1	Редакция 1	12.09.2022 г.	Стр. 1 от 7
---	----	-----------	------------	---------------	-------------

църковнослужители и други специализирани църковни кадри. Специалността има за цел да подготвя кадри с фундаментална широкопрофилна богословска подготовка за редица области на съвременния социален живот, да изгражда висококвалифицирани специалисти, способни да се адаптират бързо и адекватно към динамичните изисквания в сферата на вероизповеданията, културата, образованието, в средствата за масова комуникация.

Допълнителни цели

Изграждане на специалисти по теология, подготвени за работа в интеркултурна среда, мотивирани за непрекъснато развитие и самоусъвършенстване. Балансът между библейското, историческото, систематическото и практическото направление на специалността има за цел да мотивира студентите да разгърнат потенциала си комплексно или в предпочитаната от тях област на богословското знание и да съчетават ползотворно теорията с практиката.

Задачи

1. Овладяване на широкопрофилни теоретични знания и практически умения в сферата на богословските науки;
2. Осигуряване на образователна мобилност и международна сравнимост на получените знания и придобитите способности;
3. Изграждане на професионално-личностни качества и способности и на желание за самоусъвършенстване, самообразование и продължаващо обучение;
4. Изграждане на оптимална образователна среда, стимулираща професионално общуване на високо ниво и даваща възможност за творческа изява;
5. Осигуряване на възможност за включване на студентите в научна и художественотворческа дейност и научно ръководство на тяхната изследователска активност;
6. Осигуряване на възможност за междууниверситетска и международна мобилност;
7. Съвременно информационно осигуряване на учебния процес.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Структура и организация на учебния процес

Квалификационна характеристика на специалност Теология, ОКС-бакалавър	Издание 1	Редакция 1	12.09.2022 г.	Стр. 2 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------

Преподаването на специалността Теология в Шуменския университет се вписва в традициите на изучаването ѝ във всички сродни университети в страната. Същевременно то има и собствена специфика, свързана с определени исторически, културни особености на района. В образованието по специалността се поставя своеобразен акцент върху обучението по практическите дисциплини с оглед на недостига и недостатъчната професионална подготовка на съответните кадри в храмовете и църковните учреждения в района. Образованието е съобразено до известна степен и с особения културно-исторически и демографски облик на района. В рамките на специалността Теология се осъществява учебна дейност по редица основни, специализиращи и допълнителни дисциплини. Студентите получават фундаментална подготовка по Въведение и Тълкуване на Стария и на Новия Завет, по Догматическо богословие, по Обща история на Църквата, по Християнска етика и Апологетика. Като специализираща подготовка студентите могат да получат в областите на Литургиката, Омилетиката, Пастирското богословие и др. Като направления за допълнителна подготовка могат да се избират дисциплини като Религия и култура, Религия и социални дейности, проблеми на древната история и др. По време на своето обучение в бакалавърската степен на специалността Теология студентите имат възможност (по желание) да придобият и педагогическа правоспособност чрез изучаване на специален блок от педагогически, психологически и методически дисциплини. Обучението приключва с полагане на практико-приложен държавен изпит. Завършилите получават професионалната квалификация “учител по религия”. Преподаването в специалността се осъществява в рамките на задължителни, избираеми и факултативни дисциплини. Задължителният блок включва основни дисциплини, изграждащи теоретичната база на богословските знания, и дисциплините с практическа насоченост. Учебните дисциплини са подредени по модела на спираловидния принцип, като е търсен баланс и равнопоставена застъпеност между историческото, систематическото и практическо богословие. Неделима част от учебния план на специалността са практическите модули, следващи теоретичния лекционен курс. Избираемите дисциплини от учебния план разширяват и обогатяват подготовката на студентите, като им предоставят знания по специфични актуални проблеми на съвременното богословие. Те изграждат у студентите умения за широк поглед към съвременната богословска парадигма и приложния ѝ аспект, за тясната връзка между теория и практика. Факултативните дисциплини дават възможност за получаване на знания и умения в по-широки научни-богословски области в съответствие с интересите на студентите. Списъкът с избираеми и факултативни дисциплини е отворен и се актуализира ежегодно. В рамките на следването си студентите от специалността могат

Квалификационна характеристика на специалност Теология, ОКС-бакалавър	на	Издание 1	Редакция 1	12.09.2022 г.	Стр. 3 от 7
---	----	-----------	------------	---------------	-------------

да преминат частично обучение в друго висше училище в страната и чужбина, като дисциплините, по които са били обучавани, се приравняват към сходни задължителни дисциплини в учебния план, признават се като избираеми, ако са в тематиката на направлението или се интерпретират като факултативни (в останалите случаи). Студентите бакалаври могат да участват в извънаудиторни дейности, като членуват в богословски организации и дружества, кръжоци, клубове и др., като участват в университетските научни проекти, в теренни проучвания и богослужебни практики в храмовете. Те могат да представят резултатите от работата си на студентските научни форуми с хуманитарна насоченост (конференции, четения, кръгли маси) и да ги публикуват по установения съответен ред.

Придобивани знания, умения, компетентности

1. Област и обхват на знанията

Завършилият специалността Теология:

- притежава многостранна научно-богословска и богословско-практическа осведоменост в областта на богословието;
- е запознат с актуалните изследвания и научни публикации в сферата на богословието;
- притежава специализирана осведоменост за разнообразните взаимоотношения и взаимодействия между трите направления на богословието: историческо, систематическо и практическо, както и за връзките им с други исторически, културни и социални феномени.

2. Област и обхват на уменията

Завършилият специалността Теология:

- притежава висока обща богословска култура и нормативно издържани комуникативни умения и навици, приспособими към спецификата на общуването като в богословски и църковни среди, така и в различни социални сфери;
- притежава умения за публична речева изява в писмен и устен вид;
- притежава умения на църковен четец, певец, и познавач на богослужебния ред при извършването на църковни служби в реално богослужебно време;

Квалификационна характеристика на специалност Теология, ОКС-бакалавър	Издание 1	Редакция 1	12.09.2022 г.	Стр. 4 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------

- притежава умения за съставяне и произнасяне на църковна проповед в реално богослужебно време;

- умее да открива интердисциплинарните връзки между отделните факти и да ги ползва както в практически църковни дейности, така и при богословско-научни разработки;

- ползва компютърна техника и прилага съвременни технически средства за обучение; притежава знания в областта на съвременните системи за комуникация и информация.

3. Компетентности

Завършилият специалността Теология притежава:

3.1. Личностни компетентности

- нагласа за поддържане на широка осведоменост за новостите в областта на богословските науки и църковно-обществения живот;

- изградено умение за по-нататъшно самообучение и професионално усъвършенстване;

- формирана професионална мотивираност по отношение на бъдещата професия и реализация;

- развито аналитично мислене и критична оценъчност, бърза ориентация в ситуация на свръхинформираност и многопосочност на информационните източници; • формирана култура на общуване при спазване на християнските и общочовешките ценности и етични норми;

- култура за работа в екип.

3.2. Професионални компетентности

Завършилият специалност Теология:

- притежава задълбочена теоретична и фактологична подготовка по фундаменталните богословски дисциплини;

- умее да усъвършенства организацията на собствената си дейност и условия на труд, като разширява възможностите за обмяна на опит в рамките на професията си;

- умее да прилага получените теоретични знания в процеса на богослужебната

Квалификационна характеристика на специалност Теология, ОКС-бакалавър	Издание 1	Редакция 1	12.09.2022 г.	Стр. 5 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------

практика;

- проявява мотивационно-ценностна ориентация, основана на християнската нравственост, и адекватна на конкретната социална среда и съобразена със спецификата ѝ;

- прилага познания и компетенции от различни области на обществения живот в работата си и при работа в екип;

- спазва нормативните, професионалните и християнско-етичните стандарти; • адекватно адаптира професионалната си компетентност във връзка със специфика на работната среда и изменящите се условия на труд.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Получилите образователно-квалификационна степен “бакалавър” могат да се реализират професионално в системата на Българската православна църква като свещенослужители, църковнослужители, църковни администратори, членове на богословски екипи към храмовете за осъществяване на духовно-просветителските, образователните и социално-благотворителните аспекти на мисията на Църквата. Могат да намерят реализация в множество социални сфери извън системата на Църквата: в издателската практика, в областта на средствата за масова комуникация, в библиотечното, музейното и читалищното дело, в пресслужби и служби за връзка с обществеността, в административните служби на различни институции и звена, в сферата на архивистиката и др. Бакалаврите с педагогическа правоспособност могат да се реализират като преподаватели по религия в общообразователните български училища в страната и в чужбина, като административни ръководители, консултанти и експерти в сферата на образованието. Могат да работят и в различни държавни учреждения и институции, изискващи компетенции в областта на религията и въобще в областта на хуманитаристиката.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННАТА СТЕПЕН „БАКАЛАВЪР” ПО СПЕЦИАЛНОСТ „ТЕОЛОГИЯ”

Срок на обучение: Образователно-квалификационна степен „бакалавър” на специалността Теология се придобива с 4-годишен курс на обучение (8 семестъра), с натрупване на общо 240 кредита, според утвърдения учебен план. Форма на обучение: редовна. Дипломиране: Осъществява се в два варианта: Първи вариант. Държавен изпит

Квалификационна характеристика на специалност Теология, ОКС-бакалавър	на	Издание 1	Редакция 1	12.09.2022 г.	Стр. 6 от 7
---	----	-----------	------------	---------------	-------------

– писмен; Втори вариант. Защита на дипломна работа.

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Наред с изучаването на Геология студентите могат да завършат и друга специалност от съществуващите в Шуменския университет като втора специалност. Завършилият специалността Геология с ОКС „бакалавър” може:

- да продължи образованието си в ОКС „магистър”;
- да получи второ или ново висше образование;
- да участва в различни форми на продължаващо обучение, на образование през целия живот.
- По време на своето обучение в бакалавърската степен на специалността Геология студентите имат възможност (по желание) да придобият и педагогическа правоспособност чрез изучаване на специален блок от педагогически, психологически и методически дисциплини. Обучението приключва с полагане на практико-приложен държавен изпит. Завършилите получават професионалната квалификация “учител по религия”.

Квалификационна характеристика на специалност Геология, ОКС-бакалавър	Издание 1	Редакция 1	12.09.2022 г.	Стр. 7 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------